

[2]

№ 435

STAN KOŚCIOŁA WIDZSKIEGO I PLEBANII
ONEGO NA ROZKAZ JAŚNIE OŚWIECONEGO
KSIĄŻĘCIA JM. IGNACEGO JAKUBA
MASSAŁSKIEGO BISKUPA WILEŃSKIEGO
CZASU GENERALNEJ DZIEKAŃSKIEJ
WIZYTY OPISANY W ROKU TYSIĄC
SIEDMSET OŚMDZIESIĄT TRZECIM

OPISANIE KOŚCIOŁA

Kościół widzki drewniany, stary, gontami kryty, w dachu reparacyi potrzebujący, z kopułami dwoma wielkimi z obu stron facyjaty wyprowadzonymi nowemi, po dwa łańcuchy żelazne duże mającemi; trzecia kopuła mniejsza pośród kościoła bez łańcuchów, z krzyżem od wiatrów uchylonym. Wszystkie te kopuły same malowane i krzyże na onych pokoszczane częścią finszgultem pozłacane. Po końcach tego kościoła nad dachem osobliwe znajdują się dwa krzyże malowane. Ten kościół erygowany pod tytułem Najśw. Maryi Panny Zwiastowania. Z cmentarza wchodząc do babińca, drzwi na zawiasach podwójne, fugowane, zaporą wewnątrz drewnianą zamykane; drugie z cmentarza drzwi bokowe do babińca także na zawiasach i krukach, zamkiem wewnętrznym zamykane. Z babińca do kościoła drzwi podwójne, na zawiasach i krukach żelaznych, z probojami, zaszczipką i zamkiem wiszącym. Na chór schody z drzwiami na zawiasach, zaszczipką wewnątrz zamykanemi. Z cmentarza do zakrystyi drzwi fugowane, na zawiasach i krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym. Z zakrystyi do kościoła [l. 19v] drzwi dwoje – pierwsze do przepierzenia, na zawiasach, z zasuwką żelazną, drugie także na zawiasach, z zaszczipką. Naprzeciw tej zakrystyi, przeszedłszy w poprzek kościół, do skarbcu drzwi na zawiasach z zamkiem wewnętrznym. W kościele całym okien nowych, dobrych, w drzewo oprawnych 11. W zakrystyjach okna stare. Ławek nowych pośród kościoła z obu stron po cztery; przy zakrystyi jedne, drugie przy skarbcu ławeczki małe, malowane. Ołtarze: 1-mo. Ołtarz wielki – drewniany snickerskiej roboty, na dwie kondygnacje, stary, częścią malowany, a częścią pozłacany. W pierwszej kondygnacyi obraz Zwiastowania Najśw. Maryi Panny, w

drugiej – Trójcy Przenajświętszej. Mensa murowana, z czterema gradusami, na której cyboryjum snickerskiej roboty, z pozłotą starą. Przed wielkim tym ołtarzem dla przystępujących do komunii krata drewniana stara. 2-gi ołtarz – po lewej stronie, z dwoma gradusami, drewniany, snickerskiej roboty, częścią malowany, a częścią pozłacany; na dwie kondygnacje – w pierwszej obraz Najśw. Panny Szkaplernej, w drugiej – Niepokalanie Poczęcia. Przy tymże ołtarzu trzeci ołtarz – drewniany, z jednym gradusem, snickerskiej roboty, malowany, w którym figura Pana Jezusa Ukrzyżowanego, z dwoma osobami pod krzyżem. Po prawej stronie od wielkiego ołtarza czwarty ołtarz – z trzema gradusami, snickerskiej roboty, na dwie kondygnacje, malowany i częścią pozłacany; w pierwszej obraz Świętej Trójcy, w drugiej – Wniebowstąpienia Pańskiego. Przy tym ołtarzu piąty ołtarz – z jednym gradusem, snickerskiej roboty malowany i częścią pozłacany, na dwie kondygnacje, w którym obraz ś. Antoniego, na górze – ś. Jerzego. Ołtarzyk nosialny bracki – snickerskiej roboty, pozłacany, z jednej strony obraz Najśw. Panny Szkaplernej, z koronami dwoma srebrnymi pozłocistymi i z dziewięcią tabliczkami srebrnymi, z drugiej strony obraz Najśw. Panny Różańcowej. W tym kościele znajdują się dwie altaryje – jedna u Pana Jezusa Ukrzyżowanego, z trzema obligacjami jp. Czapińskiego, druga u ołtarza Świętej Trójcy, z dwoma obligacjami ichm. panów Wawrzeckich – inkorporowane do jks. plebana. Uroczystość najznacniejsza – Najśw. Panny Szkaplernej z odpustem zupełnym, i ten obraz uznany za cudowny od jw. Kotowicza biskupa wileńskiego roku 1686. Prócz tego uznania, inszych cudów zaprzysiężonych i zapisanych nie ma. Także konkurs znaczny bywa na święte Trzy Króle, w niedzielę czwartą Postu, na Boże Ciało etc. Kościół, mówią, iż jest konsekrowany, ale czasu wizyty na to dokumentu nie pokazano, ponieważ przy plebanii żadnych nie ma. [l. 20] Dedykacja odprawuje się po feście Najświętszej Panny Zwiastowania.

Cmentarz oparkaniony dobrze, drzwi do niego zewsząd zakrętkami zamknięte, na którym po koniec kościoła kościenica na kształt kaplicy zbudowana, w której znajduje się statua Pana Jezusa Nazareńskiego.

Dzwonnica na tymże cmentarzu jest udzielna, na dwie kondygnacje, z ścianami dobrymi, na drugiej kondygnacji \ganek/ wkoło z balasami. Dach na niej stary, z gontów, reparacji potrzebujący. Drzwi od rynku wchodząc na cmentarz podwójne, na zawiasach, w której dzwonów 3 – wielki, średni i mniejszy.

SPRZĘT KOŚCIOŁA TEGO

		Waga		
		Grzywny	Łoty	¼ loty
<u>Argenteryja</u>	Monstrancija srebrna z promieniami częścią pozlacanemi i sama przez część pozlacana, waży grzywien	6	4	–
	Puszka z koroną, intus wyzlacana, waży	2	–	–
	Kielich duży z pateną, cały pozlacany, waży	4	4	–
	Kielich mniejszy z pateną, intus wyzlacany, waży	2	5	–
	Item kielich z pateną, intus wyzlacany, waży	2	2	–
	Kielich stary z pateną, intus wyzlacany, waży	1	15	–
	Pacyfikał srebrny, in parte signi S. Crucis, waży	1	5	–
	Krzyż srebrny, waży	4	3	–
	Turybularz srebrny stary, z łódką starą, waży	4	4	–
	Tabliczek wielkich i mniejszych w różnym gatunku sztuk 48, te wszystkie ważą	2	14	–
	Vascula srebrne pozlacane do chorych dwa	–	–	–
	W wielkim ołtarzu na Najśw. Pannie Zwiastowania korona srebrna			1
	U Najświętszej Panny Szkaplerznej szata srebrna częścią pozlacana i korony dwie, jedna większa, druga na Panu Jezusie mniejsza, sztuk			3
U ołtarza ś. Antoniego na rękę piastującego Pana Jezusa szata srebrna; na Panu Jezusie pasek srebrny i korony srebrne dwie, sztuk			4	
U Pana Jezusa ukrzyżowanego serce srebrne			1	
[l. 20v]			Sztuki	
<u>Aparaty dawne</u>	Ornat bogaty lamowy w różnych kwiatach, z kampaną złotą wkoło, z całym aparamentem			1
	Ornat biały lamowy w kwiaty różne, z kampaną złotą, używany			1
	Ornat biały stary adamaszkowy, z kolumną czerwoną, taśmą jedwabną żółtą wkoło oblamowany, z całym aparamentem			1
	Ornat biały sztofowy w kwiaty różne, z kompaną wkoło, garnitur cały			1

	Sztuki
Ornat biały stary w kwiaty różne, z kolumną żółtą jedwabną, z stułą i manipularzem tylko	1
Ornat biały zażywany, w kwiaty różne, z kolumną żółtą, garnitur	1
Ornatów ciemno fioletowych zażywanych, w kwiaty różne ze srebrem wyszywanych, z kompaną złotą, z całym aparamentem	2
Ornat fioletowo niebieski lustrynowy, z kolumną lustrynową czerwoną, wkoło z galonem bantajerowym, z całym aparamentem	1
Ornat czerwony, zażywany, w kwiaty złotem przetykane, z kolumną zieloną rytego aksamitu, z galonikiem srebrnym wkoło, z manipularzem i welą tylko, bez stuły	1
Ornat stary z materyi tureckiej, ze złotem przetykany, bez aparamentu	1
Ornat czerwony, stary, aksamitu rytego, z kolumną zieloną, z galonikiem srebrnym wkoło wąskim, z stułą i manipularzem tylko	1
Ornat czerwony kitajkowy, zażywany, w kwiaty różne wyszywany, z tasiemką białą włóczkową, z całym aparamentem	1
Ornat zielony, stary, z kolumną czerwoną w kwiaty złote, z galonikiem bantajerowym, bez aparamentów	1
Ornat z półatłasiku niebieski, podarty, z kolumną czerwoną, bez aparamentów	1
Delmatyk (!) kitajkowych starych, czerwonych, z bantajerykiem wkoło, sztuk	1
Ornat żałobny drojetowy, z kolumną granatową szarszadranową, z galonikiem nakoło bantajerowym białym, z aparamentem całym	1
Ornat żałobny drojetowy, stary, z kolumną półatłasikową ceglastą, z tasiemką białą włóczkową, z całym aparamentem	1
Kapa biała, stara, po bokach z kolumną zieloną, z galonikiem bantajerowym	1
Kapa czerwona póładamaszkowa, stara, z galonikiem bantajerowym	1
Kapy żałobne stare, podarte	2
Do waskulów wyż wyrażonych srebrnych 2 welum atłasowe zielone, w kwiaty zielone i czerwone 1, kitajki czerwono mieniące 1, sztuk	2
Stuły różnymi kolorami starych pięć,	N° 5

		Sztuki	
<u>Bielizna</u>	Alby płótna tkackiego stare	3	
	Komż starych	6	
	Korporałów starych, dziurawych	6	
	Korporałów dobrych	6	
	Puryfikaterzów	10	
	Humerałów	5	
	Rokieta rąbkowa z korunkami na piędz szerokiemi, stara	1	
	Towalni stare, wyszywane w kwiaty jedwabne ze srebrem	2	
	Towalń różnych starych	10	
	Ręczników do ołtarzów	6	
	Ręcznik w zakrystyi do ucierania rąk holenderski, stary	1	
	Pasków z nici robionych	4	
	<u>Firanki etc.</u>	Firanki z wielkiego ołtarza gredyturowe ceglaste, na dole korunkami bantajerowemi obłożone dwie, sztuk	2
		Firank u Najśw. Panny Szkaplerznej gredyturu niebieskiego w różne kwiaty para 1, kitajczanych różowych para 1, sztuk	4
Firank u ołtarza Ś. Antoniego kitajki mieniającej para 1, sztuk		2	
Firank harusowych zielonych do zakrycia ołtarzów w poście sztuk		2	
Firank u nosialnego ołtarzyka póładamaszkowych, korunczkami bantajerowemi w dole obwożonych, para 1, sztuk		2	
Item u nosialnego ołtarzyka firank adamaszku białego w różne kwiaty para 1, na tymże chustka jedwabna zielona, duża 1, sztuk		3	
Na drugiej stronie ołtarzyka tego u Najśw. Panny Szkaplerznej firank par 2, jedna kitajki mieniającej, druga kitajki zielonej, sztuk		4	
Firank kitajkowych starych para 1, firanki białe, w różne kwiaty wyszywane, z korunkami bantajerowemi, stare, para 1, niezdatnych, sztuk		4	
Fartuszek u Pana Jezusa Ukrzyżowanego niebieskiej kitajki wyszywany jedwabiem i bantajerem w różne kwiaty		1	
<u>Antepedia, wela etc.</u>		Antepedium u wielkiego ołtarza płócienkowe w kwiatkach małych	1
	Antepedium u ołtarza Najśw. Panny Szkaplerznej niebieskiego i czerwonego sztofu, w poprzek i wzdłuż okładane galonem srebrnym	1	
	Antepedium u Pana Jezusa Ukrzyżowanego kitajki zielonej w kwiaty bretów 2, kitajki białej takżo Bretów 2	1	
	Antepedium u ołtarza Ś. Trójcy wyszywane w różne kolory z nici farbowanych	1	

		Sztuki
<u>Antepedia, wela etc.</u>	Antepedium u ołtarza Ś. Antoniego gredyturu różowego, w różne kwiaty w dole przetykane	1
	Antepedium adamszkowe w bretach dwóch, zielonym i białym, stare, podarte	1
	Welum ałtasowe czerwone, złotem i srebrem haftowane w różne kwiaty, którym się zakrywają olea sacra	1
	Welum białe stare, które służy do nakrycia cyborium, przetykane w różne kwiaty ze srebrem	1
	Bursy do chorych stare i podarte, z dwoma dzwonkami	2
	Dywanów starych do zaścienia gradusów przed ołtarzem	2
	Druczków do nakrycia ołtarzów	4
<u>Chorągwie</u>	Chorągwi świetnych procesyjnych adamszkowych w różnych kolorach	3
	Chorągiew żałobna	1
	Chorągwie polowe trzy, to jest kitajczana czerwona 1, także kitajczana zielona 1, kitajczana biała, sztuk	3
	Proporców w różnych kolorach par 2, sztuk	4
	Całun stary, miejscami dziurawy	1
<u>Księgi</u>	Mszałów starych podartych	4
	Mszał do użycia zdalny	1
	Mszalików rekwizyjnych	3
	Rytuał stary	1
	Agenda wielka 1, mniejsza zażywana 1, sztuk	2
	Ewangeliczka polska z litewską	1
	Chorowych ksiąg żadnych nie ma	–
<u>Lichtarze</u>	Z lichtarzów starych połamanych cynowych – większych par 8, mniejszych par 3 i maleńkich do cyborium służących pary 1 – z dołożeniem do tych lichtarzów nowej cyny znajduje się przerobionych lichtarzów wielkich par 6, idque sztuk	12
	Na ołtarzyku nosialnym lichtarzyków cynowych starych para 1, sztuk	2
	Lichtarzów mosiężnych większych para 1, mniejszych para 1, sztuk	4
	Lichtarzów drewnianych malowanych par 6, sztuk	12
	Lichtarzów drewnianych dużych, stojących koło wielkiego ołtarza, par dwie, sztuk	4

		Sztuki
<u>Cyna, miedź</u>	Ampulek cynowych nowych para 1, taca do nich 1,	sztuk 3
	Ampulek starych cynowych par 2,	sztuk 4
	Vascula na olea sacra in baptisterio cynowe 1, stare 1,	sztuk 2
	Krzyżów cynowych – cały 1, złamany 1,	sztuk 2
	Taca stara miedziana	1
	Kociołek miedziany stary, dziurawy, z łączkiem żelaznym	1
	Item kociołek miedziany do wody in baptisterio	1
	Kotłów kościelnych miedzianych para 1,	sztuk 2
	Moździerzów spiżowych do strzelania	4
	<u>Reszta sprzętu</u>	Baptisterium drewniane snickerskiej roboty, rznięte w różne kwiaty wkoło i malowane
Krzyżów drewnianych do ołtarzów służących		3
Krzyż drewniany nosialny czasu procesyi		1
W zakrystyi mensa czerwonym suknom obita		1
Szafa z sześcią szufladami większemi i mniejszemi do złożenia aparatów, na której mensa wyrażona stoi		1
W zakrystyi po prawej i po lewej stronie okna do składania kielichów, korporałów, puryfikaterzów etc. po 6 szafek,		sztuk 12
Tamże skrzynia średnia, okuta, z zaszczipką do składania kościelnej bielizny do Mszy należącej		1
Ambona snickerskiej roboty malowana i częściami połączana		1
Konfesyjonałów stolarskiej roboty – malowany 1, bez malowania 1, N°		2
Baldachim stary z materyjki niebieskiej w czerwone kwiaty		1
Obrazów w kościele osobliwie wiszących na ścianie		5
Lampa wielka wisząca w kościele przed wielkim ołtarzem z paciorków zrobiona (która się pali zawsze)		1
Dzwonków przy ołtarzach pięć, przy zakrystyi jeden, w kopule sygnatura jedna,		N° 7

ADAUCTA

przez w. jks. Antoniego Kruszewskiego kanonika katedralnego wileńskiego, audytora jo. księcia jm. biskupa wileńskiego, [l. 22v] proboszcza widzkiego czynione

		Sztuki
<u>Adaucta</u>	Ornatów świątłych w różnych kolorach ośm,	N ^o 8
	Tuwalni bogatych ze złotem i srebrem tkanych	2
	Kapa światła	1
	Lichtarzów cyny angielskiej średnich par dwie,	sztuk 4
	Ampulek cyny angielskiej para l i taca,	sztuk 3
	Chór w kościele nowy z balasami toczonemi etc.	1
	Półorganik stojący na głosów 10 od talarów bitych 200, nowy	1
	Wieże na kościele nowe, malowane, z krzyżami i czterma łańcuchami dużemi dla utrzymania wież tych od wiatrów	2
	Okien nowych w kościele	7
	Ganek z gradusami do kościoła nowy	1
	Stolowanie i podłoga w kościele nowe, bryntwałami przybijane	2
	Przerobionych starych lichtarzów, ut supra, na nowe 12, do których nowej cyny dołożono funtów 38	–
	Lichtarzyków cynowych przystawkowych do cyborium para l,	sztuk 2
	Posadzka koło wielkiego ołtarza ceglana nowa	1
	Brama i fortka do cmentarza,	sztuk 2
	Agendka do chorych	1
	Świron w plebanii nowy z piwnicą pod nim kopaną	1
	Reparacyja monstrancyi, alb starych, sztychowanie żelaza opłatkowego, pokrycie szpitala nowe etc. etc. najduje się	–

SZPITAL

Szpital na placu plebańskim naprzeciw kościoła przez ulicę, drewniany, dranicami teraz nowo pokryty, z dwoma izbami, sieńmi i czterma komorami, z pięcią oknami szklanemi, z piecami piekarnianemi, z drzwiami na zawiasach, z klamkami niektóre i z zaszczepkami, od plebana bywszego w. jks. Szumskiego postawiony. Funduszu udzielnego żadnego nie ma, w którym ubogich znajduje się męskiej płci osób 4, bab zaś sześć. Powinność onych kościołowi pełnić usługę. Żyją z jałmużny parafijalnej. [l. 23]

PROBOSZCZ

Wielm. jms ksiądz Antoni Kruszewski kanonik katedralny wileński, auditor jaśnie oświeconego książęcia jm. biskupa wileńskiego sądów zadwor-

nych, utrzymuje na miejscu swoim w plebanii widzkiej przy kościele jks. Jana Wiercieńskiego z powiatu wilkomierskiego, z parafii troupieńskiej, który liczy sobie lat 45, mieszka w Widzach rok trzeci, wyświęcony w roku 1764 w sobotę przed Świętą Trójcą. Świecił się na prowizyją w. jks. Antoniego Bukatego kanclerza wileńskiego do Radoszkowicz, edukował się w seminarium dawnym diecezjalnym wileńskim. Do mówienia kazań, nauk i całej posługi parafijalnej dość jest zdatny. Bierze kapitulacyi zł 1000 i akcydensa kościelne jakie być mogą. Z tej kapitulacyi chowa do pomocy ustawicznego księdza komendarza karmelitę bosego z Poszemienia, któremu od siebie płaci kapitulacyi rocznej do klasztoru zł 300 i za dwie Msze obligacyjne co tydzień odprawowane osobno płaci zł 100.

BRACTWO

Bractwo w kościele widzskim jedno, Najśw. Panny Szkaplerznej, wprowadzone przez w. jks. śp. Wojciecha Narbutowicza kanonika smoleńskiego, proboszcza widzkiego w roku 1686, uprzywilejowane i aprobowane, z nadaniem odpustu perpetuis temporibus zupełnego w dzień uroczystości, w inne dni kwartałowe są doczesne opisane odpusty. To bractwo funduszu żadnego nie ma i na kwestę nie wysyła. Miało dawniej swoich urzędników, ale po skasowaniu kap teraz nie jest w tym porządku. Powinności zaś brackie w powszednie dni przez sług kościelnych i ubogich szpitalnych odbywają się, a w niedziele i święta przypadające bractwo uniwersalnie śpiewaniem nabożeństwo przede Mszą śpiewaną odprawuje. Ustaw żadnych i ołtarza swego własnego nie ma, oprócz sporządzonego przez wyż wspomnianego jks. plebana, a przez bractwo przyozdobionego Najśw. Panny Szkaplerznej. Powiadają, że jest drugie bractwo w tym kościele – Różańcowe, ale na to żadnego nie pokazano dokumentu. [l. 23v]

PLEBANIJA

Plebanija przy cmentarzu od kościoła o kroków 40 wkoło oparkaniona. Do niej od cmentarza i kościoła wrotka zakrętką zamykane. Od ulicy wrota wjazdne z desek, dwoiste, między słupami, z zasuwą ze środka drewnianą. Budynek mieszkalny gontami kryty, do sieni drzwi na zawiasach, zewnątrz z zaszczipką i probojem, ze środka z zasuwką żelazną. Z sieni po prawej stronie izba z dwoma alkierzykami, ściany obiciem papierowym obite, piec kafel szarych, z kominkiem do kuchennego komina wyprowadzonym, drzwi wszystkie na zawiasach, z klamkami i zaszczipkami, a do pierwszego alkierzyka – z zamkiem wnętrznym. Okna szklane wielkie trzy, małe jedne, w drzewo oprawne wszystkie z trzema okiennicami, na zawiasach i krukach, z

zaszczepkami żelaznemi. Przez sień izba stołowa, do niej drzwi na zawiasach, z klamką i zaszczipką. W izbie piec kafel zielonych, z kominkiem do komina kuchennego wprowadzonym. W tej izbie stołowej okna trzy w drzewo oprawne, z okiennicą jedną między lisztwami zasuwana. Do komendarskiej stancyi deskami heblowanemi szczylnie przepierzzonej, drzwi na zawiasach, z zamkiem wewnętrznym, okno jedno z okiennicą na zawiasach, z prętem żelaznym ze środka zamykanym. Przy tym budynku w tyle stajenka na konie i chlew mały. Do stajenki wrota na biegunie, z zaszczipką i probojem, do chlewa drzwi na biegunie z zakrętką drewnianą, słomą kryte. W drugim końcu tego budynku, w tyle, powieź mała na podwiezienie pojazdów, bez wrót przy budynku przystawiona. Rum dawniejszy rezydencyjalny cale stary i opadły, dranicami kryty, dziurawy, ściany miejscami z węglów wyparte, w którym tylko piekarnia dla czeladzi z komorą, drzwi do sieni, piekarni i komory na zawiasach, z klamkami. Okna dwa szklane, papierem i błonami łatanie. Naprzeciw tej piekarni pokoje niegdyś były, ale teraz cale opadłe i mieszkać w nich nie można, drzwi tylko znajdują się na zawiasach popsutych. Świron nowy słomą kryty, drzwi na zawiasach, z zamkiem wewnętrznym, zaszczipką i probojem, w nim znajduje się zasieków 4. We środku do piwnicy drzwi na zawiasach, z zaszczipką i probojem.

OPISANIE FOLWARKU

Folwark Starydwór nazwany o ćwierć mile dobre od kościoła. Od wjazdu widzkiego wrota na biegunach z zasuwką drewnianą. Od wrót po prawej stronie piekarnia słomą kryta, drzwi do sieni na zawiasach, z klamką, zaszczipką i probojem żelaznym. Do piekarni [l. 24] drzwi takż na zawiasach, piec z gliny piekarniany, w sieniach komorka, do której drzwi na zawiasach, z zamkiem wewnętrznym i z jednym okienkiem szklanym. Po lewej stronie warzywnia słomą kryta, do sieni drzwi na biegunie, a do warzywni na zawiasach, piec w niej piekarniany. W końcu onej browar z łazienką, wrota do onego na biegunach, a do łazienki drzwi na zawiasach. Przy browarze wołownia nowa słomą kryta. Rum mieszkalny stary, dach nad izbą draniczny, a nad piekarnią słomiany; drzwi do sieni na zawiasach, z klamką. Do izby drzwi z klamką i zaszczipką, w której okna dwa szkła niecałego, z zaszczipkami i probojkami na zawiasach. Okiennice do nich na zawiaskach, z kruczkami i probojami. Piec zielony stary, z kominkiem nad stolowanie wprowadzonym. Z izby do alkierza drzwi na zawiasach, z zamkiem wewnętrznym, w którym okna dwa szkła całego na zawiaskach, z zaszczipkami i probojkami. Okiennice na zawiasach z prętami i zasuwkami wewnątrz zawierającemi się. Z alkierza spiżarenka, drzwi na zawiasach z klamką i probojem, okienko w górze szklane, z której drzwi dwoje, jedno do pokoika z zamkiem wewnętrznym, drugie

do bokówki, takóž na zawiasach, z klamką i zasuwką żelazną. W bokowce okno jedne szkła całego, na zawiasach, z kruczkiem i proboikiem; do niego okiennica na zawiasach, bez kruków. Z onej do izby drzwi na zawiasach, z klamką i zaszczipką, drugie do kuchenki, takóž na zawiasach, zwnątrz z klamką, zaszczipką i proboikiem, zewnątrz z krukiem i probojem. Z kuchni drzwiczki jedne do jeziora, na zawiasach, z klamką, drugie do sieni, takóž na zawiasach i z klamką, z której do przystawionej komórki drzwi na zawiasach, z zaszczipką. Po lewej stronie piekarnia, do niej drzwi na zawiasach, z klamką, piec piekarniany z kominem nad stolowanie wyprowadzonym, w nim blacha żelazna do zakrywania, okno jedne większe szkła drobnego, drugie małe. Z piekarni do komory drzwi na zawiasach, z zamkiem wnątrznym bez klucza, z klamką i probojem. W końcu rumu od wozowni drzwi do ogródka na zawiasach, [l. 24v] za ogródkiem lodownia słomą kryta, do niej drzwi pierwsze draniczne, drugie z descek, na zawiasach, z zaszczipką i probojem. Za nią wozownia słomą kryta, wrota podwójne, w których żelaza – szworenków 2, biegunów żelaznych 2, w szułach próboj 1. Komórka przyłączona do wozowni, do niej drzwi podwójne na zawiasach, z dwoma żelaznemi krukami. Niedaleko wozowni szpichrz gontami kryty, w dachu okien szklanych dwa. W śrózdu szpichrza wrota na biegunach drewnianych. Drzwi do szpichrza jedne i drugie z descek w dubelt zbijanych, z zamkami wnątrznymi, z zaszczipkami i probojami z podwórza. Drzwi po lewej stronie na trzech zawiasach i krukach, po prawej zaś na dwóch zawiasach i krukach. Od szpichrza idąc stajnie dwie dobre pod jednym słomianym dachem, do których drzwi dwoje na zawiasach i krukach, z zamkami wnątrznymi i kluczami. Przy nim świronek dranicami kryty, do którego drzwi na zawiasach, z zamkiem wnątrznym i kluczem, wewnątrz zasieków małych dwa. W teźże linii sernica dranicami kryta, na dole oficyna mleczna; w górze drzwi na zawiasach, z zaszczipką i probojem żelaznym, w dole drzwi na zawiasach, z zamkiem wnątrznym i kluczem. Obora w kwadrat zabudowana, pięć chlewów w sobie mająca, słomą kryta. Przy tych chlewach znajduje się żelaza, idque łęków żelaznych 5, rechewek małych 6, biegunek mały 1, klamek żelaznych z probojami 2. Tamże chlewek z drzwiami na zawiasach żelaznych, z zaszczipką, probojem i kluczem. Odryna słomą kryta, podparta, przy wrotach zaszczipka z probojami. Gumno stare, słomą kryte, do którego podwójnych wrót dwoje. Przy nich żelazo, to jest: rechewek 4, szworenków 2, biegunków 2, zaszczipki z probojami dwie. Drugie gumno osietne, w którym podwójnych wrót dwoje na biegunach drewnianych, przy jednych drzwi na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczipką i probojem. W tym gumnie osieci dwie, do nich drzwi na biegunach drewnianych.

OPISANIE JURYSDYCZAN W MIEŚCIE I
PODDANYCH PRZY FOLWARKU

[l. 25]

Osady			<i>Jurysdyka probóstwa widzkiego</i>	Drogi do Wilna	Podatek roczny					
Żydzi	Miesz- czanie	Ogrod- nicy			Podymne		Czynsz		Groszowe	
					Zł	Gr	Zł	Gr	Zł	Gr
			Dawid							
1	–	–	Oronowicz	–	4	6	32	–	1	2
2	–	–	Ulf Hiłowicz	–	4	6	32	–	1	2
3	–	–	Josiel Oronowicz	–	4	6	32	–	1	2
			Hirsch							
4	–	–	Boruchowicz	–	4	6	32	–	1	2
5	–	–	Szloma	–	–	–	26	–	–	26
			Po Bałtuszniku							
–	–	1	Żołobowski	–	–	–	10	–	–	10
–	–	–	Szpital	–	–	–	–	–	–	–
–	–	2	Trapsza	–	–	–	16	–	–	16
–	–	3	Wysakowicz	–	–	–	16	–	–	16
			Organista i zakrystyjan	–	–	–	–	–	–	–
			Dom skarbowy pusty	–	–	–	–	–	–	–
			Po Peter szewcu pusta	–	–	–	–	–	–	–
–	1	–	Jerzy Sidorowicz	–	4	6	80	–	2	20
–	2	–	Świrkowicz	2	8	12	56	–	1	26
–	3	–	Jan Stunże	2	8	12	64	–	2	4
6	–	–	Judel Lejbowicz	–	8	12	32	–	1	2
–	4	–	Żur	2	8	12	64	–	2	4
–	5	–	Kondrat	2	8	12	64	–	2	4
			Josel							
7	–	–	Morchowicz	–	4	6	24	–	–	24
			Szmuszko							
8	–	–	Chaimowicz	–	4	6	20	–	–	20
9	–	–	Lejba Ickowicz	–	4	6	20	–	–	20
			Mowsza							
10	–	–	Abraamowicz	–	4	6	20	–	–	20

11	–	–	Owsiej Szawel	–	4	6	20	–	–	20
12	–	–	Hirszowicz Žaľko	–	4	6	20	–	–	20
13	–	–	Abraamowicz Mowsza	–	4	6	20	–	–	20
14	–	–	Oronowicz	–	4	6	20	–	–	20
15	–	–	Sachar	–	4	6	20	–	–	20
16	–	–	Judel Eliazowicz	–	4	6	20	–	–	20
17	–	–	Kiwel	–	2	4	16	–	–	16
			<i><u>Polać od plebanii prawa do mostu</u></i>							
			Lejzar Hirszowicz					–	–	
18	–	–	Farbiarz	–	4	6	24	–	–	24
19	–	–	Mejer Żlotnik	–	4	6	24	–	–	24
20	–	–	Lejzar Krawiec	–	4	6	20	–	–	20
21	–	–	Idel Hirszowicz	–	4	6	20	–	–	20
22	–	–	Baška wdowa Abraham Garbarz	–	4	6	20	–	–	20
–	–	4	bez chaty Berko	–	4	6	32	–	1	2
23	–	–	Martchowicz Szmuszko	–	4	6	14	–	–	14
24	–	–	Josielowicz	–	4	6	16	–	–	16
25	–	–	Žuľko Szewc	–	2	4	12	–	–	12
26	–	–	Naboźny	–	4	6	18	–	–	18
			Summa facit	8						

<i>Tabela do plebanii widzkiej należących poddanych,</i>									
Gospodarze	Siemienistość		Majątek						Poddani plebańscy
	Męska	Kobieca	Konie	Woły	Krowy	Owce	Kozy	Świnie	
									<u>Wieś Dombrowskie</u>
1	5	4	3	2	2	8	2	5	Jerzy Michajłowicz
2	8	6	3	2	3	6	2	5	Tadeusz Żołubowski
3	3	4	3	2	4	8	2	4	Gabryel Puciata
4	5	5	3	2	3	8	3	4	Władysław Michajłowicz
									<u>Wieś Przewoźniki</u>
5	2	2	2	–	2	5	2	3	Michał Wojszys
6	4	4	3	–	3	4	2	4	Michał Biczol
7	2	3	2	–	3	4	2	4	Wawrzyniec Milun
8	3	2	3	1	2	4	1	4	Jan Żołubowski
9	2	4	–	–	3	4	2	3	Jerzy Miścia
–	–	–	–	–	–	–	–	–	Żyd
									<u>Wieś Matejkiszki</u>
10	6	2	3	4	6	10	3	4	Franciszek Sawicz
11	5	6	2	1	5	8	2	3	Antoni Sawicz
12	2	2	1	2	3	4	–	–	Wirwicz
13	4	3	–	–	–	–	–	–	Jan Kunicki
14	2	2	2	2	4	7	5	6	Marcinkiewicz
									<u>Wieś Żwirbliszki</u>
15	3	2	2	3	5	4	3	3	Kazimierz Wiszniewski
16	1	2	2	–	2	6	2	2	Wawrzyniec Rokicki
17	3	5	2	–	3	5	2	5	Maciej Drabal
18	2	2	2	2	5	5	1	4	Tadeusz Pawłowicz
									Pustos z zasiewem dwornym władą Owsiej Iwanow do ś. Jerzego za zł 20
									<u>Wieś Siauruki</u>
19	5	2	1	1	2	3	1	3	Jakub Muśnicki
20	4	3	2	–	2	3	2	3	Józef Krywel
21	2	2	3	–	3	4	3	3	Jerzy Balul
									<u>Wieś Nowa</u>
22	3	2	2	–	2	4	2	4	Stanisław Kindrat
23	3	3	2	–	3	4	1	1	Franciszek Krywel

z wyrażeniem ich majątku i powinność

	Robocizna		Drogi			Podatek roczny					
	Dni Męskie	Dni Kobiece	Gwałty	Ryskie	Wileńskie	Podymne		Czynsz		Groszowe	
						Złote	Grosze	Złote	Grosze	Złote	Grosze
bojarzyn	2	2	12	1	–	8	12	50	–	1	20
bojarzyn	2	2	12	1	–	8	12	50	–	1	20
bojarzyn	2	2	12	1	–	8	12	50	–	1	20
bojarzyn	2	2	12	1	–	8	12	50	–	1	20
bojarzyn	–	–	12	1	–	8	12	82	–	2	22
bojarzyn	–	–	12	1	–	8	12	40	–	1	10
bojarzyn	–	–	12	1	–	8	12	80	–	2	20
bojarzyn	–	–	12	1	–	8	12	40	–	1	10
bojarzyn	–	–	12	1	–	8	12	40	–	1	10
	–	–	–	–	–	2	8	–	–	–	–
ziemianin	–	–	–	–	2	8	12	80	–	2	20
ziemianin	–	–	–	–	2	8	12	80	–	2	20
ziemianin	–	–	–	–	2	8	12	80	–	2	20
ziemianin	–	–	–	–	2	8	12	80	–	2	20
ziemianin	–	–	–	–	2	8	12	80	–	2	20
ziemianin	–	–	–	–	2	8	12	80	–	2	20
ziemianin	–	–	–	–	2	8	12	80	–	2	20
ziemianin	–	–	–	–	2	8	12	64	–	2	4
ziemianin	–	–	–	–	2	8	12	80	–	2	20
ziemianin	–	–	–	–	2	8	12	80	–	2	20
											[l. 26]
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–

24	2	2	3	–	3	4	1	4	Tomasz Kindrat
25	2	3	2	–	3	3	1	1	Jan Krywel
26	2	2	2	–	2	3	1	2	Drugi Jan Krywel
27	3	2	1	–	–	2	2	2	Jerzy Mikszta
28	3	1	1	–	–	2	1	2	Dominik Newelski
									<u>Wieś Miłejyszyszki</u>
29	4	2	2	–	2	5	–	–	Jerzy Siauruk
30	2	5	2	1	2	5	3	4	Mateusz Błażun
									<u>Wieś Błażuny</u>
31	2	2	2	2	2	5	3	3	Michał Karaluk
32	2	2	2	2	2	5	3	3	Samuel Błażun
									Po Pietrze Macelewiczu ziemianinie pustosz
									<u>Zaścianek Kondraciszki</u>
33	4	2	2	–	2	2	1	2	Wawrzyniec Karniszko
34	3	2	2	1	3	1	1	2	Józef Masłowski
									<u>Zaścianek Milaniszki</u>
35	4	2	3	–	3	2	1	2	Kazimierz Misiun
									<i>Suma z całej włości efficit¹</i> [l. 26v]

<i>Sumaryjusz intrat wszelkich</i>		Złote	Gr
Z miasta od Żydów i chrześcijan dani z groszowym	zł		
Od ziemian i bojar czynszu z groszowym	zł		
Z miasta malatski Żyd arendy zł 310, a połowicznej z jurysdyki zł 80, płaci	zł	390	–
Z karczmy przewoźniczej arendy	zł	248	–
Matejkiszki i Siauruki arendy	zł	64	–
Wygódka z Nową Wsią arendy	zł	200	–
Od podymnego po opłacie skarbowi restancyi	zł	69	–
Do posyłek podwód ryskich 24,	zł		
Do posyłek podwód wileńskich N° 30,	zł		

Summa summarum efficit²

¹⁻² *Suvestinėje suma neįrašyta.*

ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ziemianin	–	–	–	–	2	8	12	64	–	2	4
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ciągły	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ciągły	–	–	12	1	–	8	12	–	–	–	–
ziemianin	–	–	–	–	2	–	–	30	–	1	–

POWINNOŚĆ

WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW DÓBR STARODWORU,
WYŻ WYRAŻONYCH, JAKA JEST OPISUJE SIĘ

W mieście – Żydzi, mieszczenie i ogrodnicy o zabudowę dobrą i ochętność w swych domach \starać się/ oraz statek we wszystkim zachować i posłuszeństwo dworowi pełnić, także warty nocne kolejną wszyscy ogólnie do strzeżenia od ognia i złodziejstwa miasta winni.

Przy każdym domu kubły latem z wodą oraz wedle dyspartymentu dwornego każdy izby w przypadku ognia z czym wyjść ma do ugaszenia i utrzymania onego zachował się zawsze w gotowości.

Mosty, groble aby równie wszyscy reparować dopomagali.

Do furmanek o mil 12 pojazd panu jak Żydzi, tak mieszczenie i ogrodnicy kolejno czasu potrzeby dać winni. [l. 27]

Mieszczanie drogę wileńską w rok razy dwa jachać lub zł 16 gr 16 zapłacić są obowiązani. Na tłoki do żniwa zboża za oznajmieniem bywać powinni.

Ponieważ się płata placów i czynszu aukcyjonowała, przeto ogród do plebanii należący nie jest ich obowiązkiem grodzenia i zarabiania. Dwór opłaci ogólną włości powinnością.

Pędzić wódek i robić piwa, mieć oraz obwarzanki mieszczanie i Żydzi bez kontraktu nie mogą pod winą od dworu.

Ziemianie abo ogólnicy: 1-mo. Czysze za kontraktami umówione bez odwłoki jesienią zapłacą. 2-do. Podróżczynę wileńską zł 16 gr 16 także zapłacą lub pędzeni od dworu dwa razy zjeżdżą. 3-tio. Trunków brać na stronie, jak u swych własnych arendarzów, oraz pędzić wódek i robić piwa bez wiedzy dwornej lub arendarza, gdzie będą przydani, nie powinni. 4-to. Do parkanów, grobel, mostów za oznajmieniem od dworu wychodzić i zimą lub kiedy dwór udysponuje, po sztuk 10 drzewa miary ze dworu oznaczonej w rok wywieźć powinni. 5-to. Młóćbę kolejną poko krescencyi stanie we dworze, rankami, nocą będą odbywać.

Bojarowie – podatki też jesienią nieodwłocznie płacić, trunków na stronie pod winą nie brać. Nie pędzić wódek i nie robić piwa, aż za dozwoleciem dworu lub arendarza. Oraz w tydzień 4 dni robocizny do dworu z czym każą i ogólnych gwałtów 12 rocznych regularnie odbędą. Parkany, mosty, groble ogólną na swych dniach powinnością robić będą. W podwodę raz w roku do Rygi zjeżdżą lub trzy talary zapłacą.

Ciągli też, jako i pierwsi, trunków brać na stronach i nie robić piwa bez wiedzy dwornej nie powinni. Pańszczyzny w tydzień męskich trzy dni, kobiecych trzy z czym dwór każe odbędą. Gwałtów 12 ogólnych w roku po dwóch z czym dwór każe odbędą¹. Do Rygi w roku raz zjeżdżą lub trzy talary opłacą. Oraz ogólne powinności równo z pierwszemi wypełniać będą.

OPISANIE PARAFII

Parafija widzka graniczy: 1-mo, z parafiją daugieliską, rzeką Dżisną o mil 2; 2-do – z parafiją dryświatską o mil 2; 3-tio – z parafiją pelikańską o milę 1; 4-to – z parafiją twerecką o milę 1. Parafii tej wzdłuż znajduje się mil cztery, a wszere mil trzy, miejscami zaś półpiątej. Kolacyja przynależy do jaśnie oświeconego książećcia jm. Massalskiego biskupa wileńskiego, pasterza dobrodzieja. [l. 27v]

---

¹ Rankr. *będą*.

<i>Jo. książečia jm. Massalskiego</i>		Mili	$\frac{1}{4}$				
<i>biskupa wileńskiego</i>			mili				
<u>Dwór</u>	Widzski	0	$\frac{1}{4}$	<u>Wsie</u>	Hermanowszczyzna	1	–
<u>Miasto</u>	Widze przy kościele	–	–		Meszkiele	–	$\frac{1}{2}$
	Tweryjańce	–	$\frac{1}{2}$		Sawicze	–	$\frac{1}{2}$
	Jursze	1	–		Buczany	2	–
	Bubie	1	–		Teleburniszki	–	$\frac{3}{4}$
	Jarkańce	–	$\frac{1}{2}$		Chodorowszczyzna	1	–
	Krumple	–	$\frac{1}{2}$		Sekły	–	$\frac{1}{4}$
	Kiakszty	2	–		Leszyszki	1	–
	Skurki	1	–		Kieciszki	2	–
	Monciuny	1	–	<u>Zaścianki</u>	Skudryszyki	–	$\frac{1}{2}$
	Łukiany	1	–		Berżyniki	1	–
	Witowszczyzna	1	–		Deguciszki	–	$\frac{1}{2}$
	Kozarezy	1	–		Ginawejniszki	–	$\frac{1}{2}$
	Gruszteliszki	1	–		Siarkiszki	–	$\frac{1}{2}$
	Burneliszki	1	–		Miluny	–	$\frac{1}{2}$
	Nestoryszki	1	$\frac{1}{2}$		Łaukieniszki	–	$\frac{1}{2}$
	Żygucie	1	–		Pastowniki	–	$\frac{1}{2}$
<u>Wsie</u>	Bradzkiszki	1	–		Straciszki	1	–
	Lewoniszki	1	$\frac{1}{2}$		Degieciszki	1	–
	Czarnoziemia	1	–		Karkliniszki	–	$\frac{1}{2}$
	Wojniukiszki	1	–		Buciszki	–	$\frac{1}{2}$
	Gałaŭkie	1	–		Giryjaciszki	–	$\frac{1}{2}$
	Pakulnie	–	$\frac{1}{2}$	<i>W. jks. Kruszewskiego kanonika wileńskiego, proboszcza widzkiego</i>			
	Kojaty	2	–	<u>Dwór</u>	Starydwór zwany		$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$
	Ejcminie	1	–		Dombrowskie	2	–
	Paciuny	1	–		Przewoźniki	2	–
	Maniuki	1	–	<u>Wsie</u>	Matejkiszki	2	–
	Wojciszki	1	–		Żwirbliszki	1	–
	Puszki	1	–		Siauruki	1	–
	Biciuny	1	–		Nowa Wieś	–	$\frac{1}{4}$
	Rasiny	–	$\frac{1}{2}$		Milejszyszki	1	–
	Sawejki	–	$\frac{1}{2}$		Błazuny	1	–
	Wobale	1	–	<u>Zaścianki</u>	Bikiszki	1	$\frac{1}{2}$
	Rawiszki	2	–		Kondraciszki	–	$\frac{1}{2}$
					Milaniszki	–	$\frac{1}{2}$

*W. jm. pana Biegańskiego podstolego
brasławskiego*

<u>Dwór</u>	Chorażyski	1	–
<u>Wioski</u>	Trepszuny	–	½
	Klipy	1	–
<u>Zaścianek</u>	Budowieje	1	–

*W. jm. pana Żynki rotmistrza
brasławskiego*

<u>Dwór</u>	Podruksze	1	–
<u>Wioski</u>	Podruksze	1	–
	Bogdziuny	1	–

*W. jm. pana Biegańskiego podstolica
brasławskiego*

<u>Dwór</u>	Hryszkowsz- czyzna	2	–
<u>Wsie</u>	Pruto	2	–
	Szułany	2	–
<u>Zaścianki</u>	Prutelka	2	–
	Garnieliszki	2	–
	Symoniszki	2	–
	Krugieliszki	2	–
	Ażubale	2	–

*W. jm. pana Mohla sędziego
prezydenta dynaborskiego*

<u>Dwór</u>	Nowydwór	2	–
<u>Wieś</u>	Wazgielańce	2	½
	Symoniszki	2	–
<u>Zaścianki</u>	Kordeliszki	2	–
	Smelinka	2	–
	Larsoniszki	2	–
	Gryciszki	2	–

*W. jm. pana Zahorskiego łowczego
brasławskiego*

<u>Folwark</u>	Karaluńce	1	–
<u>Wieś</u>	Karaluńce	1	–

<u>Zaścianki</u>	Puszki	1	–
	Zabłocie	1	–
	Kucznie- rzyski	1	–
<u>Okolica</u>	Talaciszki, domów 7	1	–

*W. jm. pana Wawrzeckiego podstolego
brasławskiego*

<u>Dwór</u>	Widze	–	½
<u>Wieś</u>	Łowczyńskie		
	Strylungie	1	–
<u>Zaścianki</u>	Siałupis	1	–
	Pobalce	–	½
	Jakuciszki	1	–
	Trapszyski	1	–

*W. jm. pana Stan[isława] Wawrzeckiego
sędziego brasławskiego*

<u>Dwór</u>	Felianpol	–	½
<u>Wieś</u>	Skrebień	–	½
<u>Zaścianki</u>	Meszkieliszki	–	¼
	Widzkiszki	1	–

*W. jm. pana Ignacego Wawrzeckiego
podwojewodzkiego smoleńskiego*

<u>Dwór</u>	Leompol	1	–
<u>Wieś</u>	Puzowo	1	–
	Samoliszki	1	½
<u>Zaścianki</u>	Rzepiszki	1	–
	Degiesiszki	1	–

*W. jm. pana Tadeusza Wawrzeckiego
rotmistrza brasławskiego*

<u>Folwark</u>	Sztokolń	1	–
<u>Wieś</u>	Puzowo	1	–
	Kirmieliszki	–	½
<u>Zaścianki</u>	Warniszki	1	–

Do Komisji Edukacyjnej należący

<u>Dwór</u>	Gury	1	½
	Romejkie	2	–
	Meleszki	1	–
<u>Wsie</u>	Bugiele	1	–
	Gurele	1	½
	Bieniasze	2	–
<u>Zaścianki</u>	Nowikiele	1	–
	Słodziszki	1	½
	Białowejszy	1	½

*W. jm. pana Salmonowicza
łowczego starodubowskiego*

<u>Dwór</u>	Poddziśnie	2	–
<u>Wsie</u>	Niewierańce	2	–
	Czeszełańce	2	–
<u>Zaścianki</u>	Medejkiszki	2	–
	Wygotka	2	–

*W. jm. pana Kiborta
strażnikowicza
wilkomierskiego*

<u>Dwór</u>	Poddziśnie	2	–
<u>Wieś</u>	Dworzyszcze	2	–
<u>Zaścianek</u>	Mielnizki	–	–

*W. jm. pana Ratomskiego
chorążego
petyhorskiego*

<u>Dwór</u>	Antodole	–	½
<u>Wsie</u>	Antodole	–	½
	Smele	–	½
<u>Zaścianek</u>	Naddziśnie	–	½

*W. jm. pana Wawrzeckiego
wojskowicza
brasławskiego*

<u>Dwór</u>	Janów	2	–
<u>Wsie</u>	Trykłaciszki	2	–
	Gudańce	2	–

<u>Zaścianki</u>	Joniszki	2	–
	Smele	2	–
	Janowo	2	–

*Jw. jm. pana Aleksandrowicza
koniuszego WKL*

<u>Dwór</u>	Mejkszty	2	–
<u>Wsie</u>	Trukiany	2	–
	Andrułany	2	–
	Pupinie	2	–
	Tryczuny	1	–
	Gakiany	2	–
	Kirmieliszki	2	–
	Undryszki	2	–
<u>Zaścianki</u>	Szmiliniszki	1	–
	Grzyżyszki	2	–
	Mejksztele	2	–
	Dukiszki	1	–
	Trapszyszki	1	–
	Podbrodzia	2	–

W. jm. pana Okmińskiego

<u>Folwark</u>	Bouszyszki	2	–
<u>Wieś</u>	Bejkiele	2	–
	Nowikiele	2	–
<u>Zaścianki</u>	Bouszyszki	2	–

*Ichm. księży kanoników
regularnych laterańskich*

<u>Dwór</u>	Snarszczyzna	–	¼
<u>Jurysdyka</u>	W Widzach domów 18	–	–
	Wojniuny	–	½
<u>Wsie</u>	Aszkaragie	1	–
	Siekluckie	2	–
<u>Zaścianki</u>	Czarnoziemia	–	½
	Łaukiszki	–	½

				Mili	$\frac{1}{4}$ mili
	Karczmiszki	–	$\frac{1}{2}$		
	Chodorowsz- czyzna	1	–	Pietryszki	2 –
	Jursze	1	–	Łotyszowsz- czyzna	2 –
<i>Tychże ichm. księży kanoników regularnych</i>				Biłuniszki	2 –
<u>Folwark</u>	Radno	2	–	Żałabiszki	2 –
	Kowszeniki	2	–	Wilkiniszki	2 $\frac{1}{2}$
	Trejbsze	2	–	Śniegiszki	– $\frac{1}{2}$
	Błazyszki	2	–	Gury	– $\frac{1}{4}$
	Łejbuny	–	$\frac{1}{2}$	Ramuliszki	1 –
<u>Wsie</u>	Mikucie	–	$\frac{1}{2}$	Mejryszki	– $\frac{1}{2}$
	Mielniki	–	$\frac{1}{2}$	Bołundziszki	– $\frac{1}{2}$
	Konowały	–	$\frac{1}{2}$	Drabały	– $\frac{1}{2}$
	Uzdegiele	1	–		

Zaścianki

Ww. ichm. panów Wawrzeckich wszystkich:

Jurysdyka w mieście Widzach, prócz Żydów, znajduje się domów katolickich czternaście.

W tej parafii żadnych zakonników, filijalnych kościołów i za indultami prywatnych kaplic nie ma, oprócz w miasteczku widzkim kościoła dawniej jezuitckiego na jurysdyce ww. ichm. panów Wawrzeckich fundowanego, który teraz po skasowaniu jezuitów bez księży i nabożeństwa wakuje.

Felczer Żyd w mieście domem mieszkający znajduje się, a doktora i sekretem choroby leczących osób nie ma.

Dysydentów ani innych sekt nie ma, prócz Żydów wielu w miasteczku domami mieszkających na jurysdykach tak jaśnie oświeconego księcia jm. Pasterza, jako i innych różnych ichmościów i w karczmach, którzy mają szkołę swoją na jurysdyce w. jm. pana Wawrzeckiego sędziego brasławskiego, na którą powiadają, że jest przywilej, ale nie pokazano z tej przyczyny, iż w. jm. pan sędzia Wawrzecki u siebie zachowuje, przeto dla niewiadomości, od kogo mają ten przywilej i jak od dawnego czasu, w tej wizycie nie opisuje się. Znajdują się też Moskale rozkołowie, ale udzielnych bóżnic nie mają. Tudzież jest Cyganów w miasteczku i po wsiach mieszkających osób męskich około czterdziestu. [l. 29v]

SZKOŁA

Szkoła parafijalna wraz przy plebanii za parkanem, kosztem terażniejszego w. jks. proboszcza zbudowana, gdzie izba z komorą. W izbie okna szklane

dwa i w komorze takż równe dwa, piec kafel szarych. Naprzeciwku przez sień piekarnia, w niej okno szklane wielkie l, inne małe. Piec z gliny bity piekarniany. Dzieci mieszczańskich i kmiecich od jesieni do lata uczących się znajduje się więcej dziesiątka. Dyrektor p. Jerzy Jankowski zdatny do uczenia, obyczajny charakter średni mający. Ma przytym funkcją zakrystyjaństwa w kościele, edukuje dzieci do czytania na różnych książkach i do pisania. In vim pensyi za uczenie dzieci ma sobie nadanego gruntu plebańskiego w szachownicach półwłóki.

BIBLIOTEKA

1. Kazanie niedzielne polskie a świąteczne łacińskie ks. Makowskiego, stare, podarte, tom ¹	1
2. Breviarium asceticum Reverendi patris Joannis Drews S.I. pars I-ma hiemalis, tom	1
3. Kazanie: Obrót całego roku, niedzielne, jks. Czaszyńskiego Dominikana, tom	1
4. Kazanie świąteczne jks. Franciszka od ś. Józefa scholarum piarum, tom	1
5. Kazanie niedzielne łacińskie jks. Filipa Dzież, ordinis Minorum, bez początku i końca, tom	1
6. Kazanie o Męce Pańskiej. Tytuł: Król bolesny, jks. Ponińskiego S.I., tom	1
7. Kazanie przygodne o różnych materyjach jks. Dębskiego, S.I., tom	1
8. Kazanie niedzielne całego roku jks. Czerniewskiego S. I., tom	1
9. Synod jw. Brzostowskiego biskupa wileńskiego, stary, tom	1

Ks. Andrzej Lenartowicz dziekan brasławski,
pleban taurogiński i tauropilski, wizytator generalny, mp. [l. 33]²

¹ Rankr. ton; taip šiame sąrašė tomas žymimas ir toliau.

² l. 30-30v, 31-31v, 32-32v – tušti.

X 1136.

S T A N

Kościola Roduńskiego y Plebanij jego. Ko-
 kostas Jasnie Oświeconego Xiążęcia prync.
 Ignacego, Jakóba Mafalskiego Bi-
 skupa Wileńskiego, czasu generalney Dykcyi Wizyty

O D E S K I Y

Roku Tysiąc siedmset ośmndziesiąt trzecim.

Opisanie Kościoła.

Kościół Roduński fundowany 20. lipca 1727. Stanisława Kiszki
 Biskupa Łowickiego, drewniany stary, rok dwudziesty rok podłostowy,
 kamienicami opierciony, nakrycia dachu z woszczynem nowego potrzebnie.
 Orygony pod tytułem Dostoje Góla; drzwi do Kościoła nowe
 na Zawiażach z Antabą y zamkiem węgierskim; z Obustron Ko-
 ściółki Lakrytyc dwie, drzwi do nich malowane na Zawiażach z
 Zaścierpkami a ściany y z zamkiem węgierskim. Okna w całym
 Kościele dziesięć, w tych ściany pallucone, a drzwi deskami la-
 tunc. Ławek z Obustron w Kościele cztery. Ołtarzów pięć: Oł-
 tarz wielki Smierśkiy roboty malowany y po części złocony,
 o dwóch kondygnacyach, picowisa z Obrazem Świętej Trojcy; dru-
 ga z Obrazem Św. Józefa. Gyborium przy tym Ołtarzu także
 Smierśkiy roboty malowane y złocony z zamkiem węgierskim.
 Po prawcy stronie Ołtarz Smierśkiy roboty malowane kondygnacy-
 cy, w picowisoy Obraz Najsw. Lanny Maryi Niepokalanie
 poczęcia, w drugisoy Obraz Świętej Barbary. Daley Ołtarz
 trzeci malowany